

HELYI TERMELŐI PIACOT
MINDEN TELEPÜLÉSRE!

2013

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

HELYI TERMELŐI PIACOT MINDEN TELEPÜLÉSRE!

A Vidékfejlesztési Minisztérium fontosnak tartja, hogy a **helyi termelő piac** szabályozási területén bekövetkezett, a **Nemzeti Vidékstratégia** szellemiségét tükröző, az élelmiszerlánc lerövidítését elősegítő jogszabályi módosításokkal, valamint az általános jogszabályi és fogalmi környezettel mind a fogyasztók, mind pedig az érintett piaci szereplők – piacüzemeltetők, termelők – minél szélesebb körben megismerkedjenek. Ezeknek a változásoknak, kapcsolódó fogalmaknak, illetve a helyi termelői piac nyitási lépéseinek a bemutatására készült ez a tájékoztató kiadvány, amely elsősorban a piac leendő fenntartója, üzemeltetője szempontjából lényeges feltételeket, előírásokat ismerteti, elősegítve ezzel minél több helyi termelői piac megnyitását.

Kiadja:
Vidékfejlesztési Minisztérium
www.vm.gov.hu

Felelős kiadó:
Dr. Fazekas Sándor miniszter

Felelős vezető:
Dr. Budai Gyula államtitkár,
dr. Viski József főosztályvezető, Stratégiai Főosztály

Témafelelős:
Kontur Tamás, Stratégiai Főosztály

© Vidékfejlesztési Minisztérium, 2013
Készült: 1000 példányban

A kiadvány a Vidékfejlesztési Minisztérium megbízásából és támogatásával készült.

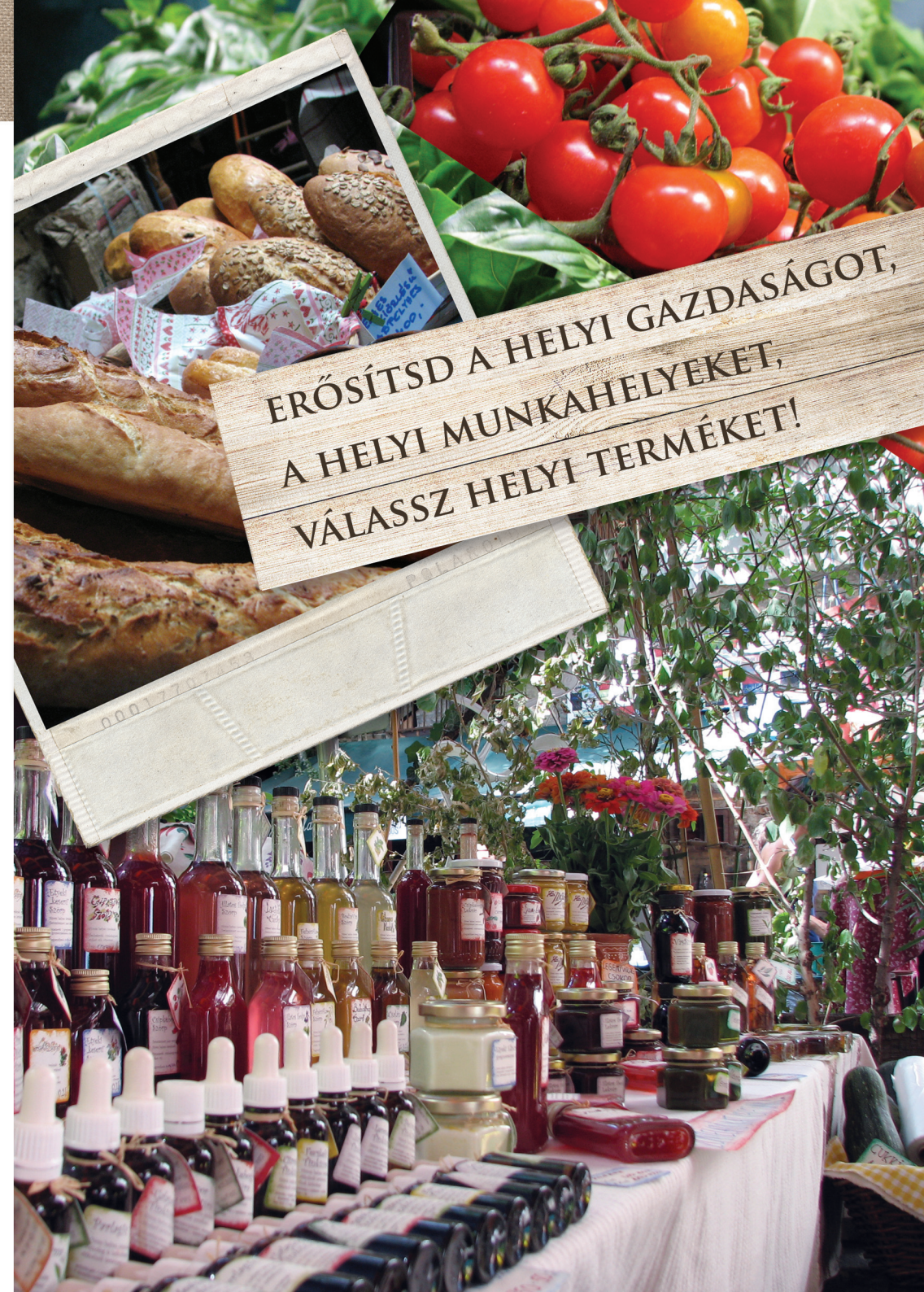

1. Mit is jelent pontosan a “helyi termelői piac”, kik és milyen feltételekkel értékesíthetnek rajta?

Több szempontból is különbözik az ismert „hagyományos” városi piactól, vagy vásártól, hiszen a **helyi termelői piac olyan piac, ahol a kistermelő a piac fekvése szerinti megyében, vagy a piac 40 km-es körzetében, vagy Budapesten fekvő piac esetében az ország területén bárhol működő gazdaságából származó mezőgazdasági-, illetve élelmiszeripari termékét értékesíti.**

- A helyi termelői piacon **csak kistermelők** értékesíthetik a saját gazdaságukból származó mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeiket.
- A kistermelő – mint élelmiszer-vállalkozó – **felelős az általa forgalomba hozott élelmiszer biztonságáért, minőségéért, nyomon követhetőség biztosításáért és dokumentálásáért.**
- Elsősorban a **piac fekvése szerinti megyében** gazdálkodó kistermelők értékesíthetnek a helyi termelői piacon. De ha például a piac a megyehatáron van, **az országhatáron belülről a piac helyszínétől számított 40 km-es körzetből** is érkehetnek a termelők, tehát akár a szomszéd megyéből is. A **40 km-es földrajzi, távolsági korlát alól kivétel Budapest, ahová az egész országból** érkehetnek termékeikkel a kistermelők.

A földrajzi korlátra nézve fontos tisztázni, hogy a kereskedelmi törvény helyi termelői piac definíciója a kistermelői nem állati eredetű alaptermék, valamint méz, méhészeti termékek és élő hal értékesítési határát – Budapestet kivéve – a kistermelői rendelethez képest szűkítőleg, a gazdaság szerinti megyében, illetve 40 km-ben szabja meg. **Ezen korlátozás a helyi gazdaság fejlesztését kívánja elősegíteni.**

• Milyen területen nyithat valaki helyi termelői piacot?

Helyi termelői piac **olyan területen** rendezhető, illetve tartható, amelyen a településrendezési terv ezt lehetővé teszi, vagy **amely helyi termelői piac működése céljából területhasználati hozzájárulással rendelkezik**. A település általános rendezési tervének figyelembevételével csak olyan helyen létesíthető és működtethető ilyen jellegű piac, ahol az ott lévő személyeket, élelmiszereket, élelmiszer-nyersanyagokat a környezetből származó káros mértékű szennyezés nem veszélyezteti.

• Ki létesíthet, üzemeltethet helyi termelői piacot?

Szinte bárki, például helyi önkormányzat, helyi civil szervezet képviselője, vagy akár magánszemély is létesíthet, üzemeltethet helyi termelői piacot. A tapasztalatok szerint, többféle sikeres együttműködés is létezik pl. a helyi önkormányzat és civil szervezet közös összefogása.

• Kinek kell bejelenteni a helyi termelői piac nyitási szándékot?

A helyi termelői piac üzemeltetésére irányuló szándékot nem az üzemeltetőnek, hanem **a fenntartónak**, vagyis a piac területéül szolgáló ingatlan tulajdonosának, bérlőjének vagy más jogcímen használójának **a piac helye szerint illetékes települési**, Budapesten a kerületi önkormányzat **jegyzőjénél** kell bejelentenie. **A fenntartó és üzemeltető természetesen akár ugyanaz a személy is lehet.**

Amennyiben valaki helyi termelői piacot szeretne létesíteni, azt tehát elég az illetékes jegyzőnek bejelenteni, és **nem hatósági engedélyköteles, mint más piacok vagy vásárok**. Ezen bejelentést követően pedig a **helyi önkormányzat köteles erre lehetőséget biztosítani a településen.**

• A helyi termelői piac üzemeltetésére irányuló bejelentésének tartalmaznia kell:

- a fenntartó nevét, címét, székhelyét, elektronikus levelezési címét, amennyiben azzal rendelkezik,
- a fenntartó cégjegyzékszámát, egyéni vállalkozói nyilvántartási számát, vagy bírósági nyilvántartásba vételi számát
- az üzemeltető nevét, címét, székhelyét, elektronikus levelezési címét, amennyiben azzal rendelkezik,

- a helyi termelői piac címét, helyrajzi számát,
- a területhasználatának jogcímét,
- a piac nyitvatartási idejét

• A helyi termelői piac üzemeltetője a piacon árusító kistermelő:

- nevéről és címéről,
- gazdasága, illetve a termelés és előállítás helyéről,
- regisztrációs számáról, és az
- általánosan árusított termékekről napi nyilvántartást vezet, amelyet köteles 60 napig megőrizni és az ellenőrző hatóság kérésére bemutatni.

• Miként árusíthat egy termelő mozgóboltból a helyi termelői piac területén, illetve hol kell parkolnia a termelőknek?

Ha a hatóság a helyi termelői piacon járműről, mozgóboltból történő árusítást engedélyez, úgy erre a célra a piac üzemeltetőjének külön területet kell kijelölni.

Az árusok járműveinek elhelyezésére szolgáló gépkocsi-parkolóhelyeket a piac területén kívül kell kialakítani.

A helyi termelői piacokon történő árusítás élelmiszer-biztonsági feltételeiről szóló VM rendeletben foglaltaknak megfelelően a helyi termelői piacok esetében 2012 nyarán új, könnyített infrastrukturális és higiéniai követelmények léptek hatályba, aminek értelmében:

Nem szükséges:

- külön tisztító, fertőtlenítő berendezést biztosítani, amennyiben a munkaeszköz és -berendezés tisztítását, fertőtlenítését nem a forgalomba hozatal helyszínén végzik és az értékesítés jellegéből adódóan nem is válhat az ott szükségessé;
- ivóvízzel való ellátás amennyiben:
 - a munkaeszköz és -berendezés tisztítását, fertőtlenítését nem a forgalomba hozatal helyszínén végzik és az értékesítés jellegéből adódóan nem is válhat az ott szükségessé;
 - az illemhely ivóvíz minőségű folyóvízes kézmosási lehetőséggel felszerelt.

Szükséges:

- a fenntartó részéről az illemhelyek, WC-k helyi termelői piac területén levő hulladékgyűjtő és -tároló tartályok, edények rendszeres tisztításáról, fertőtlenítéséről, működőképességükről gondoskodni;
- közcatorna hiányában a helyi termelői piacon keletkezett szennyvíz higiénikus összegyűjtéséről és eltávolításáról gondoskodni;
- a piac területét a nyitva tartás időtartama alatt folyamatosan tisztán tartani, zárás után általános takarítást végezni;
- vadon termett gomba értékesítése esetén a gomba-szakellenőr részére a vizsgálathoz megfelelő méretű, természetes és mesterséges megvilágítású gombavizsgáló helyet létesíteni, melyet az elkobzott gomba elhelyezésére szolgáló megfelelő méretű, biztonságosan zárható hulladékgyűjtővel kell felszerelni;
- a fenntartónak biztosítani az elkobzott gomba felhasználást kizáró és környezetkímélő módon történő megsemmisítésének feltételeit;

- gomba árusításánál a külön jogszabály (107/2011. (XI. 10.) VM rendelet) előírásait is figyelembe venni;
- az állatok itatására vízvételi helyet biztosítani amennyiben élőállat árusítását a hatóság engedélyezi.

Figyelemmel kell lenni a további előírásokra, kötelezettségekre is:

- Az élelmiszert úgy kell elhelyezni, hogy szennyeződésének kockázatát az ésszerűen megvalósítható mértékig el lehessen kerülni.
- Megfelelő intézkedéseknek és/vagy eszközöknek kell rendelkezésre állnia a megfelelő tárolási hőmérsékleti feltételek fenntartására és folyamatos ellenőrzésére.
- Forgalomba hozni csak olyan nyers gyümölcsöt, zöldséget szabad, amelynek növény- védőszeres kezelésére előírt élelmezés-egészségügyi várakozási ideje letelt, és a határértéket meghaladó növényvédőszer-maradékot nem tartalmaz.
- Ha a piac fenntartója vagy az élelmiszer-árusító tudomást szerez az ott forgalomba hozott élelmiszertől, italtól eredő megbetegedésről vagy annak gyanújáról, haladéktalanul gondoskodni köteles az árusítás megszüntetéséről, valamint az árukészlet megőrzéséről. Emellett pedig értesíteni köteles
 - munkaidőben a járási hivatal járási állat-egészségügyi és élelmiszer ellenőrző hivatalát, valamint járási (fővárosi kerületi) népegészségügyi intézetét,
 - munkaidőn kívül a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságának készenléti ügyeletét, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szervét.
- A piac fenntartója köteles a jogszabályokban előírtak megtartását rendszeresen ellenőrizni, illetve ellenőriztetni és hiányosság esetén saját hatáskörében vagy szükség esetén a hatóságok bevonásával intézkedni a hiányosságok felszámolására. Köteles továbbá a hatóságok rendelkezésének megfelelően eljárni, és a hatósági ellenőrzésben közreműködni.

- Miután a helyi termelő saját termékét árulja, ezért **az áru nyomon követhetősége, minősége, a termelési módja felőli tájékoztatás biztosított**, és ha bevált egy termék, a személyes kapcsolat és közelség miatt könnyen vásárolható belőle újra.

- Miután a **termék előállítása, árusítása a térségben történik**, a bevétel is helyben marad, ami kapcsán **erősödik a helyi gazdaság**, a helyben maradás, **erősödnek a termelő-vevő, város-vidék kapcsolatok**, a közvetlen értékesítésnek köszönhetően **csökken a szállítási, tárolási, hűtési költség**, ebből következően a **környezetterhelés is**. Mindezek mellett pedig **nő az élelmiszer, illetve ellátásbiztonság**.

- Miután a **friss helyi termék szezonális**, környezetkímélő, hagyományos módon, **nagyobb élők munkával, odafigyeléssel előállított termék**, így **különleges ízvilágú, egyedi termék kapható** vásárlásukkor, **amivel támogatjuk a „kiskertit”, háztáji természetst**, ezáltal pedig a faj és fajtagazdagságot, az ellenállóbb **táj és őshonos fajták fennmaradását és a hagyományos, házi elkészítési módokat is**.

- A **helyi termelői piac nem csak egyszerűen árucseré színhelye**, hanem egy **értékes közösségi élmény színtere is**, ahol jobban megismerhetik egymást a helyben lakók, **erősödhet a közösségi összetartozás, az egymás iránti bizalom**. Színes és helyi sajátosságú programokkal kiegészítve a piacot, **növelhető a turisztikai vonzerő, továbbörökíthetőek a népi hagyományok is** és minden korosztály megtalálhatja a megfelelő kikapcsolódást szolgáló élményt a piac látogatásakor.

- Lehet a piac magántelken, templom, közösségi ház vagy az önkormányzat udvarán, de lehet a városi piacon belül, elkülönülten piac a piacban megoldás is, vagy közterületen, parkolóban, megfelelő adottságú, frekvenciáltabb téren. **Érdemes mindig a jogszabályoknak megfelelő, legkönnyebb megoldást választani**, ahol biztosítani lehet a higiéniai, parkolási, építésügyi és egyéb előírt feltételeket.
- A **helypénz minimális** legyen, hisz az egyik fő cél a termelői áruk kedvezőbb áron történő eljuttatása a vásárlóknak.
- A **választék bőséges** legyen, zöldség, gyümölcs, tej, hús, hal, tojás, méz, fűszernövények, feldolgozott termékek, hiszen a legtöbb ember szeret egy helyen megvenni mindent.
- Legyenek **kapcsolódó programok** például kézműves foglalkozás, ami a gyermekeket is leköti, így nekik is élmény lesz a bevásárlás a piacon. Ez akár úgy is elérhető, hogy ugyanabban az időben, a helyi termelői piac mellé bejelentésre kerül egy kézműves vásár is.
- Legyen **kóstolási lehetőség**. Talán a legjobb egy olyan kóstoló asztal kialakítása, ahol le is ülhetnek a vásárlók egy kis beszélgetésre, a termelők megismerésére, az ízek élvezetére.
- Legyen **megfelelő módon meghirdetve** a piac. Fontos, hogy a környező települések, illetve a környező nagyobb városok lakói, mint potenciális állandó vevők, rendszeresen értesüljenek a piac nyitva tartásáról, áru kínálatáról, programjairól, amelyre kézenfekvő a helyi, térségi újságok, tv, internetes hírlista használata.

ÍZLETESEBB ÉS EGÉSZSÉGESEBB
ÉLELMISZERT EGYENESEN A
TERMELŐTŐL!

A fenti higiéniai, élelmiszerbiztonsági előírások felsorolása nem teljes körű, csak a lényegi elemek kiemelése volt a cél, ezért piacnyitás esetén mindenképpen szükséges az alábbi jogszabályok tüzetes áttanulmányozása, a körzeti hatósági állatorvossal történő egyeztetés.

- **2011. évi CLXXXIX. törvény** Magyarország helyi önkormányzatairól.
- A kereskedelemről szóló **2005. évi CLXIV. törvény**.
- A vásárokról, a piacokról, és a bevásárlóközpontokról szóló **55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet**.
- Kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló **52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet**.
- A helyi termelői piacokon történő árusítás élelmiszer-biztonsági feltételeiről szóló **51/2012. (VI. 8.) VM rendelet**.
- A vásári, piaci és vásárcsarnoki árusítás közegészségügyi szabályairól szóló **59/1999. (XI. 26.) EüM rendelet**.
- **107/2011. (XI. 10.) VM rendelet** az étkezési célra forgalomba kerülő vadon termett gombák gyűjtéséről, feldolgozásáról, forgalomba hozataláról.
- Az élelmiszer-higiéniairól szóló, **852/2004/EK rendelet**.

Tartalomjegyzék:

- 1 Mit is jelent pontosan a „helyi termelői piac”, kik és milyen feltételekkel értékesíthetnek rajta?2.
- 2 A helyi termelői piac nyitásának, üzemeltetésének adminisztratív feltételei:4.
- 3 A helyi termelői piac üzemeltetésének élelmiszerbiztonsági és higiéniai feltételei:6.
- 4 Milyen előnyei vannak a helyi termelői piacon történő vásárlásnak?9.
- 5 Helyi termelői piac tervezésekor érdemes a következőket figyelembe venni:10.
- 6 Vonatkozó jogszabályok:11.

